

Mahiyə Kərimova
Azərbaycan Milli Xalça muzeyi

kerimova.80@mail.ru

AZƏRBAYCAN XALÇALARININ TƏDQIQINDƏ XALÇA MUZEYİNİN KİTABXANASININ ROLU

Xülasə. Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin kitabxanası elmi kitabxanadır; əsas fondan və ekspozisiyanın içərisində yerləşən muzeyə gələn tamaşaçıların istifadəsi üçün nəzərdə tutulan kitabxanadan ibarətdir. Bu da öz növbəsində Xalça Muzeyinə gələn tamaşaçıların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsinə və xalça haqqında kitablara yaxından tanış olub biliklərin artırılmasına xidmət edir. Hazırda kitabxananın fondunda elmin müxtəlif sahələrinə aid 3300 ədəd kitab, 800-dən çox jurnallar, 1000 yaxın qəzet materialları və mübadilə bölməsində xeyli sayda çap məhsulları saxlanılır. Bunlar əsasən xalçaçılıq, dekorativ-tətbiqi sənətin bütün sahələrini: tikmə, geyim, zərgərlik, metalışləmə, keramika, daş plastikası; incəsənətin növləri, eləcə də elmin digər sahələri: bədii ədəbiyyat, siyasi ədəbiyyat, dilçilik, tarix, arxeologiya, numizmatika, etnoqrafiya, epiqrafika və s. əhatə edir. Kitabxana fondunun əsas hissəsini isə xalçaçılığa aid olan kitablara təşkil edir. Kitabxananın ən qiymətli kitabları muzeyin yaradıcılarından biri olan xalçaçı-rəssam, alim ornamentalist Lətif Kərimovun "Azərbaycan xalçaları" üç cildlik monoqrafiyasıdır. Xalça Muzeyinin elmi kitabxanası da bu qiymətli nəşrləri qoruyaraq muzeyə gələn tamaşaçılara təqdim edir.

Açar sözlər: xalçaçılıq, muzey, kitabxana, tədqiqat, muzey nəşrləri.

Xalçaçılıq dekorativ-tətbiqi sənətin ən geniş yayılmış növlərindən biridir. Xalçalar tarixən həm Azərbaycan xalqının məişətinin ayrılmaz hissəsi, həm də milli mədəniyyətinin qiymətli nümunəsi olmuşdur. Məhz bu baxımdan xalçaçılığın inkişaf tarixi, maddi və mədəni irsimizin qorunması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

"Azərbaycan Respublikasında xalça sənətinin qorunmasına və inkişaf etdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi, son illərdə ən qədim tətbiqi sənət növlərindən biri olan xalçaçılığa diqqəti artırmışdır.

Ölkədə ən böyük dövlət müəssisələrindən biri, 1967-ci ildə yaradılan və dünyada ilk xalça muzeyi olan Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin qədim və müasir xalçalarımızın saxlanması, qorunmasında, nümayiş olunaraq təbliğ edilməsində, qədim xalça ənənələrinin bərpa və konservasiya olunaraq yaşadılmasında, maddi və mənəvi dəyərimiz olan xalçalarımızın yenidən vətənə – Milli Xalça Muzeyinə qaytarılmasında rolu əvəzsizdir. Qürurla deyə bilərik ki, bu gün Xalça Muzeyi dünyanın ən böyük və zəngin xalça kolleksiyasına malik muzeyləri sırasındadır. Bu günə qədər də muzey öz üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirir. Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin inkişafına dair dövlət proqramına əsasən Xalça Muzeyi yeni binada fəaliyyəti müddətində xalçaçılıqla bağlı bir çox tədbirlərə, konfranslara, simpoziumlara, sərgilərə ev sahibliyi etmiş və eləcə də xarici ölkələrdə keçirilən sərgilərə, konfranslara qatılaraq Azərbaycan dövlətini təmsil etmişdir. Bu işdə əsas məqsəd xalçalarımızı nümayiş və təbliğ etmək, onları dünya miqyasında tanımaqdır. Muzeyin kolleksiyasında 11000-ə (on bir min) yaxın xalçaçılığa və dekorativ-tətbiqi sənətin digər nümunələrinə aid eksponatlar qorunub saxlanılır. Azərbaycan xalçalarının auksionlardan və şəxsi kolleksiyalardan alınub yenidən vətənə qaytarılmasında bir çox addımlar atılmış və xeyli işlər görülmüşdür. Buna nümunə olaraq muzeyin öz vəsaiti

hesabına alınmış, hal-hazırda muzeyin xovlu xalça kolleksiyasının ən qədim eksponatı olan XVII əsrin sonu-XVIII əsrin əvvəllərinə aid edilən çox unikal "Şamaxı" xalçasıdır. Xalça 2017-ci ildə xarici hərracda-Avstriya auksion şirkətindən (AUSTRIA AUCTION COMPANY) əldə edilmişdir. "Şamaxı" xalçası bədii-estetik, tarixi baxımdan zəngin kompozisiya quruluşuna malik olan, dünya muzeyləri və şəxsi kolleksiyalarda nadir hallarda təsadüf edilən bir sənət əsəridir. "Şamaxı" xalçası Şirvan xalçaçılıq məktəbinə aid olub karxanada yüksək texniki keyfiyyətdə toxunmuşdur. Qeyd edək ki, "Şamaxı" xalçası muzeyin kolleksiyasına daxil edilən yeganə nümunədir [4, s. 104]. Bu nümunələrin alınub Vətənimizə qaytarılması böyük mədəni hadisədir və bu kimi daxil olan hər bir sənət əsəri muzeyin kolleksiyalarının zənginləşdirilməsinə xidmət edir. Bu da öz növbəsində Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Azərbaycan Respublikasında xalça sənətinin qorunmasına və inkişaf etdirilməsinə dair 2018–2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı" çərçivəsində həyata keçirilmişdir.

Xalça Muzeyi həm də elmi-tədqiqat müəssisəsidir və muzeyin nəzdində fəaliyyət göstərən şöbələrin hər birinin öz vəzifə və öhdəlikləri vardır. Ən böyük elmi tədqiqat müəssisəsi kimi muzeyin kitabxanasının fəaliyyətini xüsusi ilə vurğulamaq lazımdır.

Müasir memarlıq üslubunda tikilmiş və 2014-cü ildən yeni binada fəaliyyətini davam etdirən muzeyin ekspozisiyanın birinci mərtəbəsində çox gözəl və işıqlı bir otaq kitabxana üçün ayrılmışdır. Kitabxana üçün lazım olan hər bir avadanlıqla təchiz edilən muzeyin kitabxanası sistemli şəkildə yenidən qurulmuşdur. Muzeyin kitabxanası elmi kitabxanadır; əsas fondan və ekspozisiyanın içərisində yerləşən muzeyə gələn tamaşaçıların istifadəsi üçün nəzərdə tutulan kitabxanadan ibarətdir. Bu da öz növbəsində Xalça Muzeyinə gələn tamaşaçıların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsinə və xalça haqqında kitablarla yaxından tanış olub biliklərin artırılmasına xidmət edir.

Xalça Muzeyi kitabxanası təkcə muzey işçilərinin istifadəsində deyil, ali məktəb tələbələri, müəllim heyəti, elmi işçilər və xarici ölkələrdən gələn mütəxəssislər kitabxanasının xidmətindən istifadə edə bilirlər. Hazırda kitabxanasının fondunda elmin müxtəlif sahələrinə aid 3300 ədəd kitab, 800-dən çox jurnallar, 1000 yaxın qəzet materialları və mübadilə bölməsində xeyli sayda çap məhsulları saxlanılır. Bunlar əsasən xalçaçılıq, dekorativ-tətbiqi sənətin bütün sahələrini: tikmə, geyim, zərgərlik, metalışləmə, keramika, daş plastikası; incəsənətin növləri, eləcə də elmin digər sahələri: bədii ədəbiyyat, siyasi ədəbiyyat, dilçilik, tarix, arxeologiya, numizmatika, etnoqrafiya, epiqrafika və s. əhatə edir. Kitabxana fondunun əsas hissəsini isə xalçaçılığa aid olan kitablar təşkil edir. Kitabxanasının ən qiymətli kitabları muzeyin yaradıcılarından biri olan xalçaçı-rəssam, alim ornamentalist Lətif Kərimovun "Azərbaycan xalçaları" üç cildlik monoqrafiyasıdır.

Kitabxanaya əsasən muzeyi ziyarət edən qonaqlar tərəfindən xalçaçılıqla yanaşı elmin digər sahələrinə aid çoxlu sayda müxtəlif dillərdə kitablar hədiyyə olunmuşdur. Xalça kolleksionerləri - İtaliya vətəndaşı Stefano İonesku, İsveçrə vətəndaşı Esther Sackmann Rageth, İtaliya vətəndaşı Mirko Kattai, keçə üzrə sənətkar İştvan Vidak, italyalı xalça üzrə ekspert Taher Sabahi və başqaları muzeydə qonaq olarkən müəllifi olduqları kitabları muzeyin kitabxanasına hədiyyə etmişdilər. Son üç ildə kitabxanaya daxil olan çap məhsullarından 930 ədəd kitab və jurnal kitabxana fondunu daha da zənginləşdirmişdir. Təkcə 2016-2018-ci illər ərzində muzeydə keçirilən "Türk dünyasının ortaqlıq dili-naxışlar" I Beynəlxalq Simpozium (2-3.06.2016) və 22-24.05.2017-ci il tarixlərində keçirilən II Beynəlxalq Simpozium, 25-27.10.2018-ci ildə keçirilən "Keçə sənətində kəşifləmə nöqtələri" III Beynəlxalq Simpozium ərəfəsində muzeyin kitabxanasına simpozium iştirakçıları tərəfindən xalçaçılığa və dekorativ-tət-

biqi sənətə aid ümumilikdə 50-ə yaxın kitab bağışlanmışdır. Müxtəlif dillərdə yeni daxil olan kitablar oxucularımıza digər xalqların xalça sənəti və dekorativ tətbiqi sənət sahələri ilə tanış olub, tədqiqat aparmağa kömək edir və onların bu sahədə elmi fəaliyyətlərini istiqamətləndirir. Xalça Muzeyinin kitabxanasının qarşısına qoyduğu mühüm vəzifələrdən biri də kitabxanaya müraciət edən hər bir vətəndaşa xalçaçılıqla bağlı tədqiqatlarının geniş sahədə aparılmasına kömək etmək və oxucuların mövzu ilə bağlı suallarına dəqiq cavab verməkdir.

Eyni zamanda muzeyin kitabxanası ölkəxarici muzeylərin kitabxanaları ilə kitab mübadiləsi çərçivəsində yazışmalar aparır. Bu yazışmaların nəticəsi olaraq 2019-cu ilin fevral ayında "Şərq Xalqları İncəsənəti Muzeyindən" 3 (üç) ədəd kitab muzeyin kitabxanasına daxil olmuşdur. Bunlar «Изобразительные ковры и каламкары мусульманского Востока», Сазонова Н.В. «Мир сефевидских тканей (XVI–XVII века)», М.В.Кулланда «Художественный текстиль Османской империи XVI- начала XX в.» adlı kitablardır. Türk İslam əsərləri Muzeyindən "Türk və İslam Eserləri Müzesi Kolleksiyonundan 15.-17. Yüzyıl Osmanlı halıları" kitabı daxil olmuşdur. Dövlət Ermitaj Muzeyi, Gürcüstan Milli Muzeyi və başqa muzeylər ilə yazışmalar davam etməkdədir. Muzeyin kitabxanası ölkədaxili kitabxanalarla daim əlaqə saxlayır. Kitabxana ölkənin ən böyük və zəngin kitabxanası olan M.F. Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə daimi olaraq kitab mübadiləsi çərçivəsində əlaqələr qurur. Həmçinin Xalça Muzeyinin yeni çap olunan nəşrləri Azərbaycan Milli Kitabxanasına, AMEA-nın Mərkəzi Elmi kitabxanasına, Prezident kitabxanasına, Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetlərinin kitabxanalarına, AMEA-nın Milli Tarix Muzeyinə, İncəsənət Muzeyinə, Yarat Müasir İncəsənət Məkanının kitabxanalarına göndərilir.

Qeyd edək ki, Xalça Muzeyinin kitabxanası Azərbaycan xalça sənətinin, dekorativ-tətbiqi sənətin digər sahələrini əks etdirən ədəbiyyatları qoruyub saxlamaqla yanaşı bir çox sərgilərdə, o cümlədən, Bakıda iki ildən bir keçirilən Beynəlxalq Kitab sərqi-yarmarkasında 2011-ci ildən iştirak edir. Sevindirici haldır ki, bu beynəlxalq tədbirdə iştirak edən böyük nəşriyyatlarla yanaşı muzeyin xalçaçılıqla bağlı nəşrləri də geniş ictimaiyyətə təqdim olunur.

Xalça Muzeyi elmi-tədqiqat müəssisəsi olduğuna görə 2008-ci ildən muzeyin elmi məqalələr toplusu jurnalı nəşr olunmağa başladı. "Təsviri və dekorativ-tətbiqi sənət məsələləri" adı altında nəşr olunan jurnalda xalça sənəti ilə yanaşı dekorativ-tətbiqi sənətin bütün sahələri, arxeologiya, epigrafiya, etnoqrafiya, incəsənət, rəssamlıq və s. sahələri əhatə edən tədqiqatlar topluya daxil edilmişdir. Elmi toplusu 2016-cı ildən üz qabığının yeni dizaynı ilə yenidən nəşr olunmağa başladı. Topluya muzey əməkdaşları ilə yanaşı Azərbaycan xalqının tarixi və mədəniyyətinə maraq göstərən hər bir elmi adamı məqalə verə bilər. 2018-ci ildə "Təsviri və dekorativ-tətbiqi sənət məsələləri" elmi toplusunun xüsusi buraxılışlarında "Türk dünyasının ortaqları-naxışlar" 2-3.06.2016-cı il tarixlərində keçirilən I Beynəlxalq Simpoziumun və "Türk dünyasının ortaqları-naxışlar" 22-24.05.2017-cı il tarixlərində keçirilən II Beynəlxalq Simpoziumun materialları çap olunmuşdur. Aparılan bütün bu işlər muzeyin bir elm, mədəniyyət, tədqiqat müəssisəsi kimi fəaliyyətini genişləndirir.

Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin rəhbərliyinin və əməkdaşlarının son illərdə gördüyü işlərin nəticəsi olaraq muzeyin bir çox nəşrləri işıq üzünə görmüşdür. 2016-2019-cu illər ərzində Xalça Muzeyi bir çox layihələrə imza atmışdır. Bu layihələrin nəticəsi olaraq muzeyin yeni-yeni nəşrləri hazırlanaraq ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur. Təqdim olunan nəşrlərdə muzeyin tarixi, fəaliyyəti, kolleksiyaları, keçirdiyi tədbirlər, sərğilər, muzeyin ger-

çəkləşdirdiyi layihələr öz əksini tapmışdır. Belə ki, 2016-cı ildə çap olunan “Azərbaycan Xalçası və Xalq Tətbiqi Sənəti Dövlət Muzeyi Şuşa filialı” kitabında Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində erməni işğalçılarının özbaşınalığı, tarix və mədəniyyət abidələrimizin dağıdılması, Qarabağın xüsusən də Şuşanın talan edilmiş tarixi inciləri haqqında söhbət açılır. Kitabda Azərbaycan Xalça Muzeyinin Şuşa filialı, muzeyin xilas edilmiş eksponatları haqqında geniş məlumat verilərək onların fotosəkilləri yerləşdirilmişdir [1].

Muzeyin daha bir nəşri görkəmli xalçaçı rəssam, alim, ornamentalist Lətif Kərimovun 110 illiyinə həsr olunmuş “Azərbaycan Xalça Muzeyinin Kolleksiyasından: Lətif Kərimovun müəllif əsərləri” kitabıdır. Nəşrdə Lətif Kərimovun muzeydə qorunub saxlanılan əsərləri haqqında danışılır. Onların arasında ustadın müəllifi olduğu xalçalar, onlar üçün yaratdığı zəngin çeşnilər kolleksiyası, eskizlər və ornamentlər, rəssamın bədii tərtibat verdiyi tətbiqi sənət nümunələri vardır. Kitabda Lətif Kərimovun şəxsi arxivindən məktublar, fotosəkillər, fərdi sərgilərinin rəy kitablarına yazılmış qeydlər, əvvəlki dövrlərdə nəşr edilməmiş materiallar verilmişdir [2; 5].

2017-ci ildə Xalça Muzeyi yeni bir layihənin nəşrini “Şirin Məlikova. Azərbaycan Xalça Muzeyi kolleksiyasından bədii tikmələr” kitabını çap etdirdi. Kitab YUNESKO-nun maliyyə dəstəyi ilə Üzv dövlətlərinin fəaliyyətləri ilə bağlı 2016–2017-ci illər üzrə iştirak Proqramı çərçivəsində nəşr olunmuşdur. Kitabda Azərbaycan bədii tikmə ənənələri, bu sənətin Azərbaycan torpağında yaranmasının daha dərin kökləri, neolit dövrünə aid edilən toxuculuq sənətinin inkişafı, daha sonrakı dövrlərdə bədii tikmə kompozisiya və ornamentlərinin zənginləşdirilməsi, tikmə növlərinin texnikası, bədii tikmələrimizin məişətdəki rolu, interyer bəzəklərinin, aksesuarların, geyim əşyalarının tikmələrimizlə bəzədilməsi və s. kimi məlumatlar verilmişdir. Əsasən mu-

zeyin parça, tikmə, geyim kolleksiyasından olan eksponatların gözəl çəkilmiş fotoları ilə birlikdə kitabda verilmiş məlumatlar layihənin məzmununu tamamlayır. Xalça Muzeyinin istər daimi ekspozisiyasında, istər fondunda nümayiş olunan və saxlanılan bu əşyaların haqqında kataloqların tərtib olunması, kitabların yazılması eyni zamanda bu eksponatların tədqiqinə və təbliğinə olan yeni baxışdır [7].

2017-ci ildə Xalça Muzeyinin 50 illik yubileyi münasibəti ilə “Azərbaycan Xalça Muzeyi” kitabı üç dildə - Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olundu. Yeni nəşr Azərbaycan Xalça Muzeyinin yarım əsrlik tarixini, muzeydə qorunub saxlanılan və nümayiş olunan zəngin xovlu və xovsuz xalça kolleksiyaları, dekorativ-tətbiqi sənət nümunələrinin ayrı-ayrı sahələrini əhatə edən kolleksiyalar, muzeyin yaradılmasında qəbul edilən rəsmi sənədlər, muzeyin təşkilində iştirak edən görkəmli şəxsiyyətlər, muzeyin qurduğu beynəlxalq əlaqələr, muzeydə keçirilən tədbirlər və sərgilər haqqında bir arada tanış olmaq imkanı yaradır. Ümumilikdə kitab muzeyin 50 illik fəaliyyətini əhatə edir. Kitabın mətninin üç dildə tərtib olunması geniş oxucu kütləsi qazanmasına və daha böyük miqyasda təbliğ olunmasına imkan yaradır [4].

2016-cı ilin sentyabr ayında Xalça Muzeyində “Bərpa olunmuş eksponatlar” adlı sərgi keçirilmişdir. Sərginin eyni adda kataloqu nəşr olunaraq sərgi zamanı tamaşaçılara təqdim edildi. Sərgidə Azərbaycan Xalça Muzeyinin və Muzey Sərvətləri və Xatirə Əşyalarının Elmi Bərpa Mərkəzinin birgə zəhməti nəticəsində bərpa və konservasiya olunan 65 ədəd eksponat nümayiş olunmuşdur [5, s. 5].

Xalça Muzeyinin yeni bir kataloqu “Azerbaijan Carpet Museum” 2017-ildə nəşr olunmuşdur. Əsasən muzeyə gələn əcnəbi tamaşaçıların istifadəsi üçün nəzərdə tutulan kataloqda muzeyin yaranma tarixi, keçdiyi dövrlər ərzindəki fəaliyyəti, fondun-

da saxlanılan eksponatlarının sayı və mühafizə olunan 7 kolleksiya haqqında qısa məlumat bazası daşıyaraq iki dildə ingilis və rus dillərində nəşrə hazırlanmışdır [8].

2017-ci ildə Muzeyin “Azərbaycan Xalçası üzrə V Beynəlxalq Simpozium çərçivəsində “Müasir incəsənət xalçalarda” və “Uçan xalça” sərği layihələri adlı kataloq nəşr olunmuşdur. Kataloq 2017-ci ilin oktyabrında Bakıda təşkil olunan V Beynəlxalq Simpozium və Xalça Muzeyində sərgilənən “Müasir incəsənət xalçalarda” adlı sərği layihəsinə həsr olunmuşdur. Kataloqda dörd rəssamın – Faiq Əhməd, Fərid Rəsulov, Çingiz və Butunay Haqverdiyevin – müəllifi olduqları beş əsər təqdim olunurdu. Onlar öz əsərlərində xalça nümunələrinin simvolikasını verməklə, onların ornament formalarının müasir üslubda transformasiyasını əks etdirmişdilər. Təqdim olunmuş əsərlər ekspozisiyada sərgilənərək muzeyin görünüşü ilə harmonik bağlılıq təşkil edirdi [3].

Azərbaycan Xalça Muzeyində müntəzəm olaraq görkəmli sənət xadimləri – rəssam və xalçaçıların fərdi sərgiləri təşkil edilir. Bu cür sərgilərin keçirilməsinin əsas məqsədi gözəl istedadlı insanların əl işlərini nümayiş etdirməklə yanaşı onları ictimaiyyətə, xüsusilə də gənc nəslə tanıtdırmaqdır. 2019-cu ilin may ayında Əməkdar Rəssam Aydın Rəcəbovun 75 illik yubileyinə həsr olunan “Ənənələrin gələcəyi” adlı fərdi sərgisi keçirilmişdir. Sərginin eyni adlı kataloquna rəssamın sərgidə nümayiş olunan əsərləri ilə yanaşı, onların eskizləri də daxil edilmişdir [6].

Xalça Muzeyinin nəşrləri sırasında son illər ərzində keçirilmiş sərgilərin məlumat xarakterli bukletləri də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu kiçik nəşrlər böyük bir məlumat bazaları daşıyaraq sərği haqqında dolğun məlumat verirlər. Belə ki, 2016-cı ilin iyun ayında Azərbaycan Xalça Muzeyində I Beynəlxalq “Türk dünyasının orta q dili – naxışlar” adlı simpozium çərçivəsində Mübariz Əkbərovun “Metaldə həkk olunmuş gözəllik” adlı sərginin bukleti çap olunmuşdur. Elə həmin ilin oktyabr-noyabr aylarında

muzeydə “Əlvən iplərin oyunu. Belqrad Etnoqrafiya Muzeyinin kolleksiyasından Pirot kilimləri” adlı sərği keçirilmişdir. Sərginin nəşr olunmuş eyni adlı bukletində Pirot kilimləri haqqında qısa və ətraflı informasiya yerləşdirilmişdir.

2016-cı il noyabr-yanvar aylarında Azərbaycan Xalça Muzeyi və Ümumrusiya Dekorativ-tətbiqi və Xalq Sənəti Muzeyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində xalçaçılıq elminin banisi Lətif Kərimovun 110-illik yubileyinə həsr olunmuş “Lətif Kərimov: xalça sənətinə həsr olunmuş həyat” adlı sərği keçirilmişdir. Sərginin eyni adlı məlumat xarakterli bukleti də çap olunmuşdur.

2017-ci ilin yanvar ayında Xalça Muzeyində “Zərgərlik sənəti muzey məkanında: sabah, dünən və bu gün” adlı zərgərlik sərgisi keçirilmişdir. Sərği zamanı “Azərbaycan Xalça Muzeyinin kolleksiyasından zərgərlik inciləri” adlı buklet qonaqlara təqdim olunmuşdur. Bukletdə Xalça Muzeyinin Zərgərlik kolleksiyası haqqında qısa məlumat bazası yerləşdirilmişdir. 2019-cu il iyul ayında Xalça Muzeyində “Azərbaycan mədəni irsi Luvr Muzeyində” adlı sərği keçirilmişdir. Fransanın Luvr Muzeyindən gətirilən 3 ədəd qədim xalçalarımız muzeyin ekspozisiyasında nümayiş olunaraq, qonaqlarımıza təqdim olunmuşdur. Sərginin çap olunmuş eyni adlı bukletində sərginin mahiyyəti, təqdim olunan xalçalarımız haqqında məlumat verilmişdir. Bütün çap olunan kiçik nəşrlərimizdə Xalça Muzeyinin fəaliyyəti əks olunaraq ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur.

Muzey əməkdaşları da hər zaman bu işdə yorulmadan işləyərək öz töhfələrini verirlər. Muzeyin kollektivi öz kolleksiyalarını qoruyur, bərpa və tədqiq edir, ölkədə və onun hüdudlarından kənarında nümayiş etdirir və təbliğ edərək geniş tamaşaçı kütləsinə çatdırır. Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin rəhbərliyi və kollektivi bu işlərin davam etdirilməsi üçün daimi olaraq çalışırlar. Xalça Muzeyinin elmi kitabxanası da bu qiymətli nəşrləri qoruyaraq muzeyə gələn tamaşaçılara təqdim edir.

ƏDƏBİYYAT:

1. Azərbaycan Xalçası və Xalq Tətbiqi Sənəti Dövlət Muzeyi Şuşa filialı. Kataloq. – Bakı, 2016.
2. Azərbaycan Xalça Muzeyinin Kolleksiyasından: Lətif Kərimovun müəllif əsərləri. – Bakı, 2016.
3. Azərbaycan Xalçası üzrə V Beynəlxalq Simpozium çərçivəsində “Müasir incəsənət xalçalarda” və “Uçan xalça” sərgi layihələri. Kataloq. – Bakı, 2017.
4. Azərbaycan Xalça Muzeyi (Azərbaycan Xalça Muzeyinin 50 illiyinə həsr olunur). – Bakı, 2017.
5. Bərpa olunmuş eksponatlar. Kataloq. – Bakı: Poliart, 2016.
6. Ənənələrin gələcəyi. Əməkdar Rəssam Aydın Rəcəbovun 75 illik yubileyinə həsr olunub. Kataloq. – Bakı: Poliart, 2019.
7. Məlikova Ş. Azərbaycan Xalça Muzeyi kolleksiyasından bədii tikmələr. – Bakı, 2017.
8. Azerbaijan Carpet Museum. Kataloq. – Bakı, 2017.

Mahiyyə Kerimova**The role of the Carpet Museum's library in the study of Azerbaijani carpets**

The library of the Azerbaijan National Carpet Museum is a scientific library. It, in turn, serves to increase knowledge and leisure activities of visitors who come to the museum. Library covers all areas of carpet weaving and arts and crafts: embroidery, clothing, jewelry, metal, ceramics, stone, plastic; types of art, as well as other fields of science: fiction and political literature, linguistics, history, archeology, numismatics, ethnography, epigraphy, etc. The main part of the library's collection is books on carpet-weaving. Among the valuable books, there is the three-volume monograph “Azerbaijan Carpet” written by one of the founders of the Carpet Museum, carpet designer, scholar Latif

Karimov. The Carpet Museum's Library stores these valuable publications and presents them to visitors.

Key words: carpet-weaving, museum, library, study, museum publication.

Махия Керимова**Роль библиотеки Музея ковра в изучении азербайджанских ковров**

Библиотека Азербайджанского национального музея ковра – это научная библиотека. Она, в свою очередь, служит для повышения знаний и проведения досуга посетителей, которые приходят в музей. Библиотека охватывает все области ковроделия и декоративно-прикладного искусства, включая вышивку, одежду, ювелирное искусство, металл, керамику, камень, пластику. Также здесь имеется литература и по другим областям - художественная и политическая литература, лингвистика, история, археология, нумизматика, этнография, эпиграфика и др. Основную часть фонда библиотеки составляют книги по ковроделию. Среди ценных книг библиотеки - трехтомная монография «Азербайджанский ковер» художника по ковру, ученого, одного из основателей Музея ковра Лятифа Керимова. Библиотека музея хранит эти ценные издания и предлагает их посетителям.

Ключевые слова: ковроделие, музей, библиотека, исследование, музейное издание.